

Uchwała Nr 448/LVII/2018
RADY MIEJSKIEJ SIERPCA
z dnia 30 maja 2018r.

w sprawie uchwalenia „Planu walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Miasto Sierpc na lata 2018-2023”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1875) uchwała się, co następuje:

§1.

Uchwala się „Plan walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Miasto Sierpc na lata 2018-2023” w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sierpc.

§3.

1. Uchwała podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Sierpc.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Jerzy Stachurski

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 448/LVII/2018
Rady Miejskiej Sierpca
z dnia 30 maja 2018 r.

**PLAN WALKI Z UBÓSTWEM
ENERGETYCZNYM
DLA GMINY MIASTO SIERPC
NA LATA 2018-2023**

Sierpc 2018 r.

Spis treści

Problem ubóstwa energetycznego	3
Położenie i charakterystyka Gminy Miasto Sierpc	5
Demografia i rozwój społeczny Gminy Miasto Sierpc	8
Mieszkalnictwo w Gminie Miasto Sierpc	7
Pomoc społeczna.....	8
Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego, wpływających na poziom i jakość życia w Gminie Miasto Sierpc	11

Problem ubóstwa energetycznego

Przed gminami stoi obecnie wiele wyzwań związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki energetycznej na swoim obszarze. W celu racjonalnego gospodarowania energią gminy opracowują szereg dokumentów planistycznych, w tym m.in. strategie rozwoju, plany gospodarki niskoemisyjnej, które pozwalają na realizację w pewnym zakresie własnej polityki energetycznej i stwarzanie warunków wpływających na jakość życia na danym obszarze. Gminy mogą podejmować także szereg inwestycji i inicjatyw zmierzających do poprawy efektywności energetycznej na swoim terenie, stawać się producentami energii lub też promować proekologiczne rozwiązania energetyczne. Realizując ustawowe zadania własne, gmina może także w istotny sposób wpływać na poziom życia mieszkańców i wspomagać jednostki pozostające w najtrudniejszej sytuacji materialnej.

Nowym, lecz coraz bardziej dostrzegalnym problemem dla polskich gmin staje się problem ubóstwa energetycznego, rozumianego jako brak możliwości zaspokajania przez poszczególne gospodarstwa domowe podstawowych potrzeb energetycznych. Ubóstwo energetyczne to zatem z jednej strony brak dostępu ze strony gospodarstw domowych do energii rozumianej jako energia elektryczna i ciepła, z drugiej zaś niemożność wykonania niezbędnych inwestycji w zakresie modernizacji lub zakupu systemów i urządzeń grzewczych. Wśród najczęściej występujących przyczyn ubóstwa energetycznego, występujących razem lub oddzielnie, wymienia się elementy, które zostały scharakteryzowane w tabeli 1.

Tabela 1. Przyczyny ubóstwa energetycznego

Przyczyny	Charakterystyka
Techniczne	Pojawiają się, kiedy miejsca zamieszkania charakteryzują się niskim poziomem efektywności energetycznej; konsekwencją tego jest trudność utrzymania optymalnego standardu ciepła. Kolejną przyczyną jest wadliwe działanie instalacji grzewczych, nieadekwatne do potrzeb cieplnych danego obiektu. Pociąga to za sobą większe wydatki i uszczuplenie zasobów finansowych gospodarstwa domowego, które mogły być przeznaczone na inne cele. Problem stanowią również nieefektywne energetycznie urządzenia wykorzystywane w domach, które również generują zwiększone opłaty za energię.
Ekonomiczne	Pojawiają się przy niedoborze zasobów ekonomicznych; może to skutkować zaległościami w opłatach za energię i odcięciem od źródeł energii lub oszczędzaniem na ogrzewaniu. Ważnym aspektem jest również niewłaściwe rozporządzenie budżetem domowym, które nie pozwala na pokrycie wydatków mieszkaniowych. Brak możliwości utrzymania optymalnego poziomu ciepła i płacenia regularnych opłat ze względu na fakt, iż zbyt niski dochód zbliża ubóstwo energetyczne do ubóstwa ekonomicznego.

<p>Związane z postawami wobec efektywnego wykorzystania energii</p>	<p>Występują, kiedy urządzenia elektryczne są używane w niewłaściwy sposób, co prowadzi do znacznych strat energetycznych, a w konsekwencji do zwiększonych wydatków energetycznych. Przykładem tego typu działań jest pozostawienie włączonych urządzeń pobierających energię elektryczną. Kluczowy aspekt zapobiegający tego typu zachowaniom to wiedza o efektywnym wykorzystaniu urządzeń grzewczych i elektrycznych</p>
--	--

Źródło: I. Herbuś, *Ubóstwo energetyczne jako wzrastający problem współczesnych samorządów*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” Nr 25 t. 2, 2017, s. 127-136.

Z informacji zawartych w tabeli 1 wynika, że wiedza oraz kształtowanie postaw świadomego konsumenta paliw i energii odgrywają dużą rolę w zapobieganiu lub ograniczaniu zjawiska ubóstwa energetycznego. Dlatego tak ważne jest, aby mieszkańcy gospodarstw domowych byli świadomi tego, jak zwiększać efektywność energetyczną zarówno obiektów i lokali, w których mieszkają, jak i urządzeń, z których korzystają.

Rozwiązywanie problemów związanych z ubóstwem energetycznym stanowi wyzwanie dla każdej gminy. W tym zakresie gminy posiadają pewne zobowiązania wobec społeczności lokalnej, a swoimi działaniami i podejmowanymi inicjatywami mogą realizować czy inicjować inwestycje i działania zmierzające do zmniejszenia ubóstwa energetycznego. Gminy mogą także dawać przykład racjonalnego korzystania z energii, a ponadto przez komunikację z mieszkańcami mogą kształtować odpowiednie postawy odbiorców końcowych, którzy prawidłowo gospodarując energią, pozytywnie wpływają na ekonomiczną wydolność budżetów domowych.

Oczywistym jest także, że w odpowiednim stopniu za ubóstwo energetyczne odpowiedzialne są również same gospodarstwa domowe, które często nie posiadają odpowiedniej wiedzy oraz nie stosują energooszczędnych urządzeń lub nie oszczędzają energii w codziennych czynnościach.

Celem głównym PLANU WALKI Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM DLA GMINY MIASTO SIERPC NA LATA 2018-2023 jest poprawa jakości życia na terenie miasta poprzez niwelowanie negatywnych skutków ubóstwa energetycznego, wpływających na życie mieszkańców.

Cel główny Planu będzie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych (CS):

CS 1. Walka z ubóstwem energetycznym poprzez wsparcie inwestycji i działań modernizacyjnych, realizowanych w budynkach i nieruchomościach na terenie miasta;

CS 2. Wsparcie najuboższych mieszkańców miasta, mających problemy z pokryciem kosztów niezbędnych do zaspokojenia komfortu energetycznego;

CS 3. Stworzenie struktury organizacyjnej umożliwiającej zwiększenie efektywności energetycznej, produkcji i dystrybucji energii na terenie miasta;

CS 4. Promocja dobrych praktyk oraz edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii.

Położenie i charakterystyka Gminy Miasto Sierpc

Sierpc to osiemnastotysięczne miasto położone w centralnej części Polski, w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego. Zajmuje fragment Wysoczyzny Płońskiej, rozciętej głęboką doliną rzeki Sierpienicy, dopływu rzeki Skrwy Prawej. Jest to teren o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Sierpc wraz z północnym i środkowym obszarem województwa mazowieckiego wchodzi w skład Makroregionu Stołecznego.

Sierpc zajmuje centralne miejsce w regionie, zwyczajowo nazywanym Ziemią Sierpecką. Miasto usytuowane historycznie, jest siedzibą powiatu i ponadlokalnym ośrodkiem jego obsługi i administracji. Koncentrują się tam funkcje mieszkaniowe i przemysłowe. Zdrowy klimat, ciekawe i atrakcyjne turystycznie położenie, malownicze tereny wokół Sierpca, w tym doliny rzek Skrwy i Sierpienicy, czysta woda w jeziorach oraz liczne obszary leśne i ośrodki wypoczynkowe, sprzyjają rozwojowi turystyki i rekreacji.

W mieście zarejestrowane są podmioty reprezentujące różnorodne branże, przede wszystkim handel i usługi, przetwórstwo rolno-spożywcze, transport, produkcję odzieżową, meblarstwo, przemysł metalowy. Sektorem, w którym zatrudniona jest największa liczba pracowników są zakłady przetwórcze i firmy prywatne.

W okresie od 2013 do 2015 roku liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON sukcesywnie rosła. W 2013 roku w rejestrze tym widniało 918 przedsiębiorstw przypadających na 10 tysięcy mieszkańców, natomiast w 2015 było ich już 938. Miasto Sierpc pod tym względem plasuje się powyżej średniej dla całego powiatu sierpeckiego (633 podmioty na 10 tys. mieszkańców). Wynik ten świadczy o wyższym poziomie rozwoju gospodarczego miasta w porównaniu do powiatu. Liczba podmiotów gospodarczych w Sierpcu odbiega jednak od liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie województwa mazowieckiego, gdzie w 2015 roku w rejestrze REGON widniały 1432 przedsiębiorstwa.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na 1000 mieszkańców również jest wyższa w przypadku Miasta Sierpca niż średnia dla powiatu sierpeckiego. W 2015 na terenie miasta działalność prowadziły 72 osoby (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców), natomiast w powiecie było ich 49. Podobnie jak w przypadku podmiotów gospodarczych widniejących w rejestrze REGON, liczba osób fizycznych, które prowadzą działalność gospodarczą w województwie przewyższała wielkość danego wskaźnika dla Miasta Sierpca.

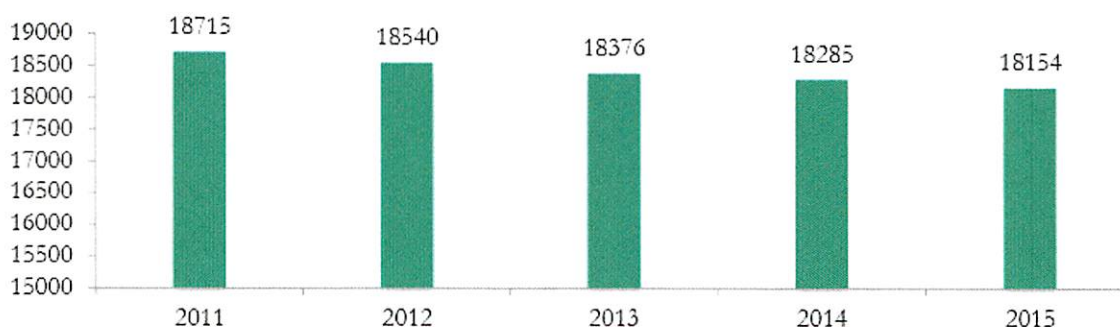
Na dzień 31 grudnia 2015 roku w Sierpcu zarejestrowane były 1243 osoby bezrobotne, w tym 663 kobiety. Udział kobiet w ogólnej liczbie osób w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w ciągu ostatnich lat wzrósł z 50% w 2013 roku do 53% w 2015 roku. Prawo do zasiłku posiadało 191 osób, co stanowi zaledwie 15% ogółu bezrobotnych z terenu miasta (wynik ten jest porównywalny do udziału osób z prawem do zasiłku do ogółu bezrobotnych w całym powiecie, gdzie wynosi on 16%).

Największy udział w grupie osób bezrobotnych na terenie miasta stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – w 2015 roku stanowiły one 66% wszystkich osób zarejestrowanych. W analizowanym okresie bezrobotni do 50 roku życia to niespełna jedna trzecia wszystkich osób zarejestrowanych (28%), natomiast osoby młode (do 25 roku życia) miały 13-procentowy udział w danej grupie. Orzeczenie o niepełnosprawności posiadało 9% ogółu osób zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Demografia i rozwój społeczny Gminy Miasto Sierpc

W ostatnich latach na terenie miasta zauważalny jest systematyczny spadek liczby ludności związany zarówno z ogólnopolskimi trendami demograficznymi, jak i ruchami migracyjnymi. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Miasto Sierpc zamieszkiwało 18 154 osób, w tym 52,96% stanowiły kobiety (9 615 osób) i 47,04% mężczyźni (8 539 osób). Dla porównania w 2011 roku miejscowość liczyła 18 715 mieszkańców. Na przestrzeni pięciu lat liczba ludności spadła o 3,5%. Pod względem gęstości zaludnienia, która wynosi 976 osób/km², miasto należy do obszarów o znacznym poziomie zaludnienia. Średnia gęstość zaludnienia dla powiatu jest dużo niższa i wynosi 62 osoby/km².

Wykres 1. Liczba ludności ogółem w Mieście Sierpc w latach 2011 – 2015

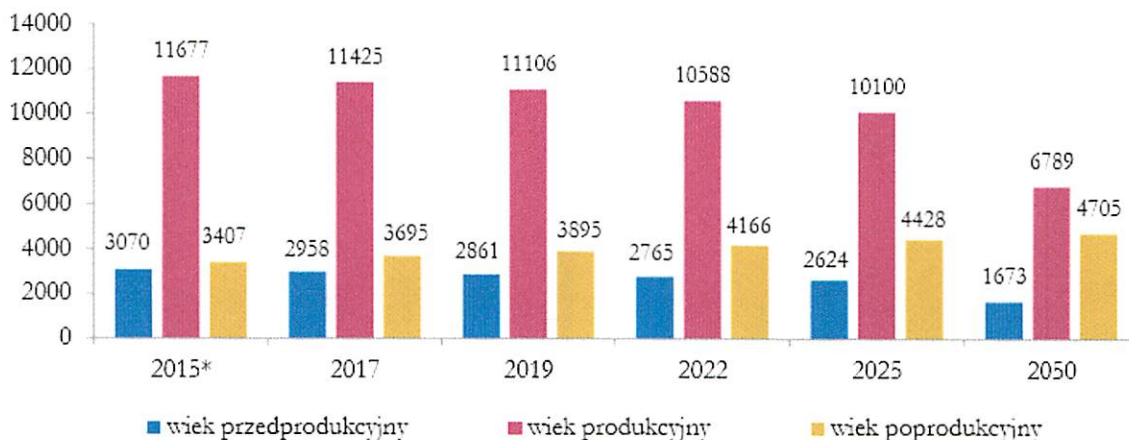
Analiza ludności zamieszkującej obszar Miasta Sierpca pod kątem udziału poszczególnych kategorii wiekowych, wskazuje na przewagę osób w wieku produkcyjnym. W 2015 roku 11 677 na 18 154 osób było w wieku produkcyjnym. Stosunek osób w wieku produkcyjnym w odniesieniu do ogółu ludności wyniósł 64,3%. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest tendencja zwiększania udziału osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności, zmniejsza się natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Udział osób starszych w 2011 roku wynosił 15,2%; natomiast w 2015 wzrósł do poziomu 18,8%. W społeczności lokalnej miasta dostrzegalny jest charakterystyczny dla całego kraju proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 2. Liczba ludności według kategorii wiekowych w Mieście Sierpc w latach 2011 – 2015

Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego liczebność mieszkańców powiatu sierpeckiego, w tym Miasta Sierpc będzie się sukcesywnie zmniejszać. Jak wskazuje „Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050” (opracowana w 2014 roku), ludność części miejskiej powiatu sierpeckiego, w 2050 roku liczyć będzie 13 167 osób, co stanowi spadek ludności Sierpca o 4 987 osób w porównaniu do roku 2015 (spadek o blisko 30% ludności). Przewiduje się, że w najbliższych latach (do 2025 roku) liczba osób zamieszkujących Miasto Sierpc będzie się zmniejszać średnio o 300 osób na każde 3 lata.

Wykres 3. Prognozy demograficzne dla obszaru miejskiego powiatu sierpeckiego na lata 2017 – 2050

Mieszkalnictwo w Gminie Miasto Sierpc

Na terenie Gminy Miasta Sierpc infrastruktura budowlana różni się wiekiem, powierzchnią zabudowy, technologią wykonania, przeznaczeniem oraz wynikającą z podstawowych parametrów energochłonnością. Należy wyróżnić:

- budynki mieszkalne,
- budynki komunalne,
- budynki niekomunalne,
- obiekty pod działalność przemysłową.

Według danych GUS w mieście Sierpc w roku bazowym 2013 ogólna liczba mieszkań (6 986) zlokalizowana była w 2 593 budynkach mieszkalnych, w tym 128 budynkach wielorodzinnych i 2365 budynkach jednorodzinnych. Średnia statystyczna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego wynosiła w 2013 roku 67,6 m² natomiast łączna – 472 357m². Z sieci wodociągowej korzysta 99,0 % ludności miasta, 73,7% z kanalizacyjnej natomiast z sieci gazowej 8,7%.

Budownictwo jednorodzinne

Budynki jednorodzinne stanowią 95% ogólnej liczby budynków mieszkalnych w mieście. Przeważają budynki mieszkalne budowane w latach 1975-1988 (35%), ale znaczna jest też liczba budynków starszych: 1945-1974 (26%) i młodszych: 1989-2010 (23%). Jednorodzinne budynki mieszkalne wyposażone są z reguły w indywidualne źródła ciepła, są to kotły węglowe lub na gaz ziemny lub drewno - c.o. skojarzone z podgrzewaniem wody użytkowej. Do celów grzewczych wykorzystuje się również ciepło sieciowe, które używane jest w 20% budynków jednorodzinnych miasta Sierpc.

Budownictwo wielorodzinne

Budynki wielorodzinne ze względu na administrację dzielą się na:

- budynki spółdzielni mieszkaniowych – 68,
- budynki Towarzystwa Budownictwa Społecznego – 4,
- budynki zarządzane przez ZGKiM w Sierpcu (budynki komunalne i wspólnoty mieszkaniowe) – 56,
- Razem – 128.

Charakterystykę budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w podziale na sposób ogrzewania przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Charakterystyka budynków wielorodzinnych

Własność	Liczba budynków ogółem	Sposób ogrzewania i c.w.u.			
		Ciepło sieciowe	Węglowe kotłownie lokalne	Ogrzewanie indywidualne	
				Gaz	Węgiel i drewno
Spółdzielnie Mieszkaniowe	68	60	8	0	0
Budynki Komunalne i wspólnoty mieszkaniowe	56	26	1	1	28
TBS	4	4	0	0	0
Ogółem	128	90	9	1	28

źródło: ZGKiM w Sierpcu, TBS w Sierpcu, Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Sierpcu, Osiedlowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w Sierpcu.

Budynki wielolokalowe mają w większości ogrzewanie zapewnione z sieci ciepłej doprowadzonej z Ciepłowni Sierpc Sp z o.o. – są to głównie budynki wybudowane po 1970 roku. Budynki z ogrzewaniem piecowym to przeważnie budynki starsze, miejskie kamienice. Emisja zanieczyszczeń (SO₂, NO₂, pył, CO₂) z kotłowni zakładowych, zbiorowych i indywidualnych źródeł ogrzewania czyli z emitorów o niskiej wysokości jest szczególnie uciążliwa dla środowiska. Główny problem stanowi rodzaj i ilość stosowanych paliw. Charakterystyczną cechą niskiej emisji jest jej sezonowa zmienność, w okresach grzewczych notuje się wzrost emisji w porównaniu do okresów ciepłych. Szczególnie uciążliwe jest spalanie odpadów w instalacjach nie przeznaczonych do tego celu. Spalanie butelek PET, plastikowych i foliowych opakowań, zużytej odzieży, fragmentów lakierowanych mebli, przedmiotów z gumy stanowi źródło zanieczyszczeń szkodliwych dla środowiska naturalnego, zdrowia ludzi i zwierząt.

Pomoc społeczna

Głównym celem pomocy społecznej jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Na podstawie zadań realizowanych w poprzednich latach przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

w Sierpcu, diagnozy środowiska oraz analizy akt i obserwacji rozwoju kierunków niektórych zjawisk społecznych można uznać, że na terenie Gminy Miasta Sierpc:

- Pogłębia się problem opieki nad osobami starszymi. Biorąc pod uwagę tendencję starzejącego się społeczeństwa występuje potrzeba zwrócenia uwagi na wzrost wydatków na usługi opiekuńcze oraz kosztów związanych z utrzymaniem gospodarstwa domowego;
- Zauważa się problem dotyczący wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi.
- Ważną potrzebą staje się wsparcie osób bezrobotnych poprzez dalsze organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję ekonomii społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcu jest jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej należących do właściwości gminy, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Środki na realizację tych zadań przekazywane są z budżetu państwa oraz budżetu gminy. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierpcu są realizowane w oparciu o ustalony budżet, uwzględniający wszystkie niezbędne działania. Potrzeby są w sposób ciągły analizowane aby dokonywać wydatków w sposób racjonalny i przemyślany.

Do głównych świadczeń udzielanych w ramach pomocy społecznej można zaliczyć (2015 r):

- Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej:

Zasiłek stały:

Liczba osób: 145,

Liczba świadczeń: 1 472,

Kwota świadczeń w złotych: 651 295.

Zasiłek okresowy:

Liczba osób: 170,

Liczba świadczeń: 688,

Kwota świadczeń w złotych: 219 913.

Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej:

Liczba osób: 13,

Liczba świadczeń: 140,

Kwota świadczeń w złotych: 318 682.

Dodatki mieszkaniowe:

Liczba gospodarstw domowych: 520,

Kwota świadczeń w złotych: 961 536.

Dodatki energetyczne:

Liczba gospodarstw domowych: 126.

Kwota świadczeń w złotych: 19 952.

Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego wpływających na poziom i jakość życia w mieście

W celu realizacji planu walki z ubóstwem energetycznym w latach 2018-2023 Gmina Miasto Sierpc planuje podjąć następujące działania / zadania:

- 1. Kontynuacja i rozwój polityki wsparcia społecznego**, w tym zwłaszcza w zakresie:
 - opieki nad osobami starszymi,
 - wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo -wychowawczymi,
 - wsparcie osób bezrobotnych poprzez dalsze organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję ekonomii społecznej.

- 2. Rozpoznanie potrzeb energetycznych mieszkańców miasta** (przeprowadzenie badań ankietowych)

- 3. Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem i sporządzenie PONE** (programu ograniczenia niskiej emisji).
PONE ma ułatwić miastu systemowe działania zmniejszające ilość substancji szkodliwych w atmosferze poprzez kompleksową likwidację istniejących nieefektywnych źródeł ciepła. Miasto wdrażając PONE stosunkowo niewielkim nakładem środków zachęcać będzie użytkowników nieefektywnych kotłów domowych do ich wymiany na ekologiczne i energooszczędne urządzenia grzewcze.

- 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę energetyczną w tym wsparcie inwestycji o charakterze parasolowym, wspierających modernizację infrastruktury energetycznej w gospodarstwach domowych.** W szczególności przygotowanie projektów w ramach środków pomocowych będących w dyspozycji:
 - RPO WM 2014-2020,
 - NFOŚiGW,
 - WFOŚiGW,
 - Funduszy Norweskich.

- 5. Utworzenie klastra energii i przystąpienie do budowy spółdzielni energetycznej.** Stworzenie infrastruktury organizacyjnej umożliwiającej racjonalizację gospodarki energetycznej miasta.

- 6. Promocja dobrych praktyk i edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii w gospodarstwach domowych.**
Działania będą prowadzone w zakresie edukacji szkolnej oraz promocji dobrych praktyk na stronie Urzędu Miejskiego w Sierpcu, poprzez newslettery, prasę lokalną i lokalne imprezy integracyjne.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Jerzy Stachurski